

HOOGSTANDJE

H₂O

‘HUISVLIJT’ MAAKT PLAATSEN VAN RIETSCHERMEN EEN STUK LICHTER

Het plaatsen van rietschermen op het strand is tijdrovend zwaar werk. Het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier gebruikt sinds kort een zelf ontwikkelde rietschermzetmachine die veel zwaar werk uit handen neemt.

Tekst Charlotte Leenaers | Fotografie Marcel Molle

Een grote stalen schijf duwt de rietstengels in de sleuf

René Smalheer, een van de bedenkers van de machine, checkt het net geplaatste riet

Ieder jaar plaatst het hoogheemraadschap tien kilometer rietscherm langs de Noord-Hollandse kust. Deze schermen houden stuivend zand vast en remmen zo de kusterosie. Wekenlang worden er sleuven gespit, rietbossen gesjouwd en geplaatst en moet de boel weer worden dicht geschept en aangestampt.

Dit najaar maakte de rietschermzetmachine zijn intrede langs de Noord-Hollandse kust. Het is een drie ton wegend apparaat, dat wordt voortgetrokken door een flinke tractor. Twee man staan boven op de machine en een loopt er achter. Met een gangetje van een halve kilometer per uur verplaatst het geheel zich vooruit en in hetzelfde tempo groeit het rietscherm aan. Een hele verbetering als je weet dat bij handmatig zetten een ploeg van vijf man een hele dag bezig is om een halve kilometer scherm te zetten.

Bij een nadere blik in de machinerie valt het oog direct op een groot stalen schijf. Bijna een centimeter dik, twee meter hoog en met een gewicht van tweehonderd kilo. Ook is er een lopende band te zien die vanaf het kiepdak boven-

Het riet wordt gesorteerd en verspreid (boven), zodat het gelijkmatig naar beneden valt

op de machine naar de bodem loopt. Onder de machine – aan de voorkant – bevindt zich een beitel en aan de achterzijde bij de bodem een zandschotel.

De machine gaat van start nadat een shovel een bundel rietbossen op het kiepdak gelegd heeft. Zodra de tractor de machine vooruit begint te trekken, komen de schijf en de lopende band in beweging. Twee werklieden knippen de rietbossen open en leggen telkens de rietstengels op de lopende band en verspreiden ze met de hand tot de goede dikte. Kleine wieltjes houden de rietstengels op hun plek terwijl deze als een matje over de band naar de bodem glijden. Eenmaal op de grond knikt de grote stalen schijf de stengels op twintig centimeter van de onderzijde en duwt ze in de sleuf die de beitel getrokken heeft. De draaiende zandschotel schept tenslotte zand ter versteviging tegen het rietscherm. Een sterk staaltje technisch vernuft, bedacht en gebouwd door twee van de eigen onderhoudsmonteurs van het hoogheemraadschap.

Drie maanden zijn René Smalheer en Kees Moerland met de bouw van het eerste prototype bezig geweest. “We waren er al snel achter dat een zware, rollende schijf een goede manier is om de rietstengels in het zand te duwen. Lastiger was het om een manier te vinden om de rietstengels netjes onder de schijf te krijgen en om een verstevigende zandrug tegen het rietscherm te maken. We heb-

ben van alles geprobeerd. Zo zijn we voor de zandrug een poos met een ploegschaar bezig geweest, maar uiteindelijk bleek een schotel de beste oplossing”, legt Smalheer uit. Om te voldoen aan de machinerichtlijn is de tweede versie van de machine uitgerust met speciale veiligheidsvoorzieningen. Zo moest de reling een stukje hoger, is een elektrisch noodstopcircuit aangebracht en zijn alle draaiende onderdelen afgeschermd om beknelling te voorkomen.

Het resultaat mag er zijn: een efficiënt werkende en volledig goedgekeurde machine. Op een zonnige middag in oktober maakt de rietschermzetmachine zijn eerste meters op het strand tussen Castricum en Bergen aan Zee. Smalheer en Moerland kijken tevreden toe hoe het rietscherm gestaag aangroeit. Toch gaan ze de machine nog een keer helemaal uit elkaar halen, maar dat is volgens Smalheer niet om de machine verder te verbeteren. “Nee, we gaan hem nog een likje verf geven, in de kleuren van het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier natuurlijk. Het oog wil uiteindelijk ook wat.”

Een video over de machine van hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier is te zien door gebruik te maken van de QR-code of te kijken op Youtube (zoekwoorden: HHNK Rietschermzetter 2015)

